

Sygn. akt: III AUa 227/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 listopada 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Jacek Zajązkowski

Sędziowie: SSA Janina Kacprzak

del. SSO Joanna Kasicka (spr.)

Protokolant: st. sekr. sądowy Aleksandra Słota

po rozpoznaniu w dniu 19 listopada 2014 r. w Łodzi

sprawy **A. P.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T.**

o emeryturę,

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim

z dnia 16 grudnia 2013 r., sygn. akt: V U 795/13;

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 227/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 7 maja 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił wnioskodawcy A. P. prawa do emerytury.

Od decyzji powyższej wnioskodawca odwołał się w dniu 21 maja 2013 roku. Wniósł o przyznanie emerytury podnosząc, że przepracował wymagane 15 lat w warunkach szczególnych.

ZUS wnosił o oddalenie odwołania.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 16 grudnia 2013 r. Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim w sprawie VU 795/13 zmienił decyzję w ten sposób, że przyznał A. P. prawo do emerytury poczynając od dnia 14 marca 2013 roku.

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło w tak ustalonym stanie faktycznym:

A. P., urodzony w dniu (...), złożył w dniu 28 lutego 2013 roku wniosek o emeryturę. Na dzień 1 stycznia 1999 roku skarżący udowodnił staż pracy wynoszący ponad 25 lat. Niekwestionowany przez ZUS okres zatrudnienia wnioskodawcy w szczególnych warunkach wynosi łącznie 9 lat, 11 miesięcy i 24 dni. Organ rentowy zaliczył wnioskodawcy do pracy w warunkach szczególnych okres zatrudnienia od dnia 1 października 1982 roku do dnia

7 października 1992 roku w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) na stanowisku majster budowy. Wnioskodawca nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego. Na dzień złożenia wniosku o emeryturę wnioskodawca miał rozwiązany stosunek pracy.

A. P. w okresie od dnia 8 października 1992 roku do dnia 12 grudnia 2005 roku był zatrudniony w (...) Spółce z o.o. w T. na stanowisku kierownika robót budowlanych. W trakcie zatrudnienia stale i w pełnym wymiarze czasu wykonywał pracę polegającą na dozorze inżynieryjno-technicznym robót wodno-kanalizacyjnych oraz budowie rurociągów w głębokich wykopach. Jako kierownik robót budowlanych w (...) Spółce z o.o. w T. wnioskodawca pełnił tożsame funkcje jak podczas zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) na stanowisku majstra budowy. Zajmował się bezpośrednio wykonywaniem robót na ternie budowy, wykonywał i nadzorował pracę przy robotach wodno-kanalizacyjnych na placu budowy. Pracował w wykopach z innymi pracownikami, którzy zajmowali się układaniem i montowaniem rur kanalizacyjnych. Ponadto zajmował się niwelacją, kontrolą i sprawdzaniem jakości wykonanych prac, co wiązało się z koniecznością pracy w wykopach. A. P. pracował w odzieży roboczej tak jak podlegli mu pracownicy, wykonujący pracę wodno – kanalizacyjne w głębokich wykopach.

Przy zaliczeniu wnioskodawcy do pracy w warunkach szczególnych okresów zatrudnienia od dnia 8 października 1992 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku, staż pracy wnioskodawcy, w takich warunkach, łącznie z okresem niekwestionowanym przez organ rentowy, wynosi ponad 15 lat.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie zasługuje na uwzględnienie i wskazał, że zgodnie z treścią art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikiem, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1 (tj. poniżej 65 lat dla mężczyzn). Ustęp 4 art. 32 stanowi zaś, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

W myśl art. 184 ust. 1 wskazanej wyżej ustawy, w brzmieniu obowiązującym w dacie wydania zaskarżonej decyzji, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 roku) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy – w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem (ust. 2).

Od 1 stycznia 2013 roku przepis art. 184 ust. 2 został natomiast zmieniony i od tej daty dla nabycia prawa do emerytury w wieku obniżonym nie jest już wymagane uprzednie rozwiązanie stosunku pracy.

Sąd Okręgowy podkreślił, że żądanie wnioskodawcy należało rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem. Z treści § 4 tego rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,

2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ten „wymagany okres zatrudnienia” to okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia). Sąd Okręgowy dodał, że warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale wykonuje prace o jakich mowa w rozporządzeniu (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 listopada 2000 roku, II UKN 39/00, OSNAP 2002/11/272). Okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

Dodatkowo Sąd Okręgowy podniósł, że z cytowanego wyżej § 2 rozporządzenia nie wynika, aby stwierdzenie zakładu pracy w przedmiocie wykonywania przez pracownika pracy w warunkach miało charakter wiążący i nie podlegało kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie jest bowiem dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 k.p.c., a tylko dokumenty wystawione przez te organy stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Natomiast omawiane świadectwo traktuje się w postępowaniu sądowym jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Dokument taki podlega kontroli zarówno co do prawdziwości wskazanych w nim faktów, jak i co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej. Sąd, a także organ rentowy, są zatem uprawnione do weryfikacji danych zawartych w świadectwie wykonywania prac w warunkach szczególnych, wystawionym przez pracodawcę. Jeżeli świadectwo to zawiera dane, które nie są zgodne z prawdą, nie mogą na jego podstawie dokonać ustaleń, od których uzależnione jest prawo do świadczeń emerytalnych. To samo dotyczy ujawnienia okoliczności, że wskazane w zaświadczeniu pracodawcy stanowisko pracy wykonywanej w szczególnych warunkach nie figuruje w wykazie powołanym w tym zaświadczeniu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2004 roku, I UK 15/04, OSNP 2005/11/161).

Sąd Okręgowy podkreślił, że spór ograniczał się do faktu, czy wnioskodawca ma 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach, spełnienie pozostałych przesłanek nie było przedmiotem sporu, a jednocześnie nie budzi żadnych wątpliwości – wnioskodawca ma wymagany okres zatrudnienia, to jest 25 lat, a w dniu 14 marca 2013 roku ukończył 60 lat, nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego. Organ rentowy uznał bowiem, że wnioskodawca nie spełnia przesłanki zatrudnienia w warunkach szczególnych co najmniej przez 15 lat i tym samym zakwestionował wystawione wnioskodawcy świadectwo pracy w warunkach szczególnych. Wnioskodawca twierdził zaś, że legitymuje się wymaganym okresem pracy w warunkach szczególnych, albowiem pracował w takich warunkach w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w okresie od dnia 1 października 1982 roku do dnia 7 października 1992 roku na stanowisku majstra budowy oraz w (...) Sp. z o.o. od dnia 8 października 1992 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku na stanowisku kierownika budowy.

Dokonując ustaleń w zakresie rodzaju prac wykonywanych przez wnioskodawcę w spornych okresach Sąd Okręgowy oparł się na zeznaniach świadków H. O. i B. W. oraz przesłuchaniu wnioskodawcy. Zeznania te, w ocenie Sądu Okręgowego, zasługują na wiarę, gdyż są spójne, logiczne i korespondują z pozostałymi dowodami zebranymi w sprawie, w tym w szczególności dowodów z dokumentów w postaci świadectwa pracy w warunkach szczególnych wystawionych przez (...) Sp. z o.o. w likwidacji w T..

Sąd Okręgowy uznał, że w okresach od dnia 1 października 1982 roku do dnia 7 października 1992 roku odwołujący stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał jako majster budowy prace polegające polegającą na dozorze inżynieryjno-technicznym robót wodno-kanalizacyjnych oraz budowie rurociągów w głębokich wykopach. Następnie

w okresie od dnia 8 października 1992 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku, pomimo zmiany pracodawcy oraz samej nazwy stanowiska pracy na kierownika robót budowlanych nadal stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał powyższe prace. Tym samym, Sąd Okręgowy wskazał, iż ZUS w sposób nieprawidłowy zanegował treść wystawionego wniosku o świadczenia pracy w warunkach szczególnych i przyjął, że w spornych okresach wykonywał on stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace wymienione w Dziale XIV, poz. 24 wykazu A do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku, tj. prace polegające na kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji i usług oraz dozorczo inżyniersko-technicznym na oddziałach wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie. Sąd Okręgowy podniósł, że w dziale V w/w wykazu wskazano roboty wodno-kanalizacyjne oraz budowę rurociągów w głębokich wykopach zatem do odmowy uznania będących przedmiotem sporu okresów za okresy pracy w warunkach szczególnych nie może prowadzić okoliczność, że w ramach swoich obowiązków wnioskodawca miał również wykonywanie innych czynności, które i tak nie zostały wskazane przez organ rentowy w uzasadnieniu decyzji odmawiającej przyznania emerytury.

Sąd Okręgowy podniósł, iż zgodnie z art. 32 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, za pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne i otoczenia. Za taką pracę został uznany w wykazie A dozór inżyniersko-techniczny nad pracami wykonywanymi w warunkach zagrażających bezpieczeństwu.

Sąd Okręgowy podzielił pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 30 stycznia 2008 roku w sprawie I UK 195/07, LEX nr 375610, zgodnie z którym: „Osoba wykonująca taki nadzór nie musi stale przebywać na stanowiskach, gdzie wykonywana jest praca, w zakresie jej obowiązków musi być przewidziane sporządzanie dokumentacji, planów organizacyjnych i innych czynności. Ponoszenie odpowiedzialności za wykonywanie pracy, w której każdy błąd techniczny może narazić na niebezpieczeństwo pracowników i inne osoby, zostało uznane za wykonywanie pracy w warunkach szczególnych.” Podobny pogląd wyraził Sąd Najwyższy w także niepublikowanym dotychczas wyroku z dnia 4 października 2007 roku, I UK 111/07, LEX nr 375689, stwierdzając, że „objęcie nadzorem lub kontrolą także innych prac niż wymienione w wykazie A prac nie wyłącza zakwalifikowania samego nadzoru lub kontroli jako pracy w warunkach szczególnych, jeżeli te inne (podlegające dozorowi lub kontroli) prace nie są na danym oddziale lub wydziale podstawowe”. W sytuacji, gdy dozór inżyniersko-techniczny jest pracą w warunkach szczególnych i praca wnioskodawcy polegająca na dozorczo byłą wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, nie ma potrzeby ustalania, ile czasu poświęcał on na bezpośredni nadzór nad pracownikami, a ile na czynności, które również były związane z dozorem.

Konkludując Sąd Okręgowy wskazał, że materiał dowodowy zebrany w sprawie i cytowane poglądy orzecznictwa przekonują, aby zaliczyć sporne okresy zatrudnienia do stażu pracy w warunkach szczególnych, zwłaszcza, że skarżący swój cały czas pracy spędzał razem z podległymi mu pracownikami w identycznych warunkach, kontrolując jakość ich pracy i wyznaczając im zadania. Przy zaliczeniu do pracy w warunkach szczególnych spornych okresów zatrudnienia, staż pracy wnioskodawcy w takich warunkach wynosi łącznie ponad 15 lat. W związku z tym, że wykazany przez wnioskodawcę okres pracy w warunkach szczególnych wynosi więcej niż 15 lat Sąd Okręgowy stwierdził, wnioskodawca iż spełnia wszystkie wymagane warunki do uzyskania prawa do emerytury zgodnie z art. 32 ust. 1 w zw. z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaskarżając go w całości i zarzucając sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego materiału dowodowego poprzez ustalenie, że wnioskodawca wykonywał pracę w szczególnych warunkach uprawniających do przyznania prawa do emerytury wcześniejszej przez okres ponad 15 lat, podczas gdy wnioskodawca udowodnił zatrudnienie w szczególnych warunkach w wymiarze 9 lat, 11 miesięcy i 24 dni oraz rażące naruszenie przepisów prawa materialnego, a w szczególności art. 184 w zw. art. 32 ust. 1, 2 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009 r. nr 53, poz. 1227 z p. zm.) w zw. z § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, pz. 43 z p. zm.) przez błędne przyznanie wnioskodawcy prawa do emerytury od dnia 14 marca 2013 r., podczas

gdy wnioskodawca nie ma prawa do emerytury, gdyż nie spełnia warunków do jej przyznania. Wskazując na powyższe zarzuty organ rentowy wniosł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu skarżący podniósł, że podstawę wydania wyroku stanowi błędne i dowolne ustalenie Sądu Okręgowego, że wnioskodawca w w/w okresie wykonywał pracę w szczególnych warunkach nadzorując prace wykonywane w zakresie robót wodno-kanalizacyjnych oraz budowy rurociągów w głębokich wykopach. W czasie pracy w firmie (...) Spółka z o.o. w T. na stanowisku kierownika robót budowlanych, a zatem na stanowisku wymienionym w pkt 6 Działu III Prace i stanowiska pracy w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych, nieobowiązującego już wykazu C zatytułowanego Prace w szczególnych warunkach i na stanowiskach pracy o szczególnym charakterze, na których zatrudnienie uprawnia do wzrostu emerytury lub renty, stanowiącego załącznik do powołanego rozporządzenia. Zatrudnienie na w/w stanowiskach uprawniało jedynie zgodnie z § 18 rozporządzenia (rozdział 3) do wzrostu emerytury o 15 % podstawy jej wymiaru (dodatek za pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zostało zmienione rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 21 maja 1996 r. (Dz. U. z dnia 7 czerwca 1996 r. nr 63, poz. 292), które nadało mu nową nazwę "w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze" i którym skreślono m.in. rozdział 3 oraz wykaz C. Jednakże rozporządzenie zmieniające nie wprowadziło żadnych zmian w wykazie A i B. W szczególności żadne prace lub stanowiska z dotychczasowego wykazu C nie zostały wprowadzone do wykazu A lub B. Oznacza to, że od wejścia w życie rozporządzenia zmieniającego, prace wykonywane przez wnioskodawcę na stanowiskach w/w nie są już pracami wykonywanymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zakwalifikowanie ich przez Sąd Okręgowy do prac wymienionych w wykazie A działu XIV Prace różne poz. 24 jest błędne i dowolne. Pod poz. 24 działu XIV wykazu A wymienione są prace: kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżyniersko - techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe są wykonywane prace wymienione w wykazie. Fakt skreślenia wykazu C nie może być okolicznością uzasadniającą dowolne dopasowywanie stanowisk z nieistniejącego wykazu C do stanowisk lub prac w istniejących nadal wykazach A lub B. Takie stanowisko zawarł Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 13 stycznia 2004 r. w sprawie II Aua 1374/03 oraz w sprawie III AUa 1546/05 o identycznych stanach faktycznych. Ponieważ wnioskodawca nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach przez okres co najmniej 15 lat, tym samym nie spełnił jednego z warunków do nabycia prawa do emerytury.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego jest bezzasadna.

Podstawę rozważań prawnych w niniejszej sprawie stanowią przede wszystkim dwa akty prawne, to jest ustawa z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004, nr 39, poz. 353) oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.).

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli: okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27. Przepis ten w ust. 4 stanowi natomiast, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Przepisy dotychczasowe to rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. 1983 r. Nr 8 poz. 43 ze zm.), wydane na podstawie art. 55 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. 1982 r. Nr 40 poz. 267 ze zm.)

Zgodnie z §4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 roku, Nr 8, poz. 43) pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn oraz posiada wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Stosownie do §3 w/w rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej "wymaganym okresem zatrudnienia", uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia.

Powyższe warunki jak wskazuje ustawa winny być spełnione przez ubezpieczonego na dzień wejścia w życie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, to jest, na dzień 1 stycznia 1999r.

W rozpoznawanej sprawie okolicznością niesporną było, iż A. P. ukończył 60 rok życia, jak również, że posiada wymagany 25 – letni okres zatrudnienia. Organ rentowy zakwestionował natomiast, iż odwołujący przepracował 15 lat w szczególnych warunkach, kwestionując wystawione przez pracodawcę świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach. Do wymaganego rozporządzeniem stażu pracy w warunkach szczególnych organ rentowy nie zaliczył odwołującemu okresu zatrudnienia w (...) sp. z o.o. od 08.10.1992r. do 31.12.1998r. na stanowisku kierownika budowy. Zgodnie z §2 ust. 1 rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach w nim określonych są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Zgodnie z §2 ust. 2 rozporządzenia okresy pracy, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach wystawionym według wzoru, lub w świadectwie pracy. Stwierdzenie jednak szkodliwości pracy w sposób opisany w §2 ust.2 jest wiążące jedynie dla organu rentowego, tego rodzaju ograniczenia dowodowe nie obowiązują w postępowaniu przed sądem toczącym się na skutek odwołania od decyzji organu rentowego.

O tym, czy praca jest świadczona w warunkach szkodliwych decyduje to, czy została ona przewidziana na wymienionym rozporządzeniu. Co do znaczenia wykazów resortowych trafnie wypowiedział się Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 lutego 2010r., II UK 218/09, Lex nr 590247, z którego wynika, że wykazy resortowe mają charakter informacyjny, techniczno-porządkujący, uściślający. Z faktu, że właściwy minister, kierownik urzędu centralnego czy centralny związek spółdzielczy w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalili w podległych i nadzorowanych zakładach pracy, że dane stanowisko pracy jest stanowiskiem pracy w szczególnych warunkach, może płynąć domniemanie faktyczne, że praca na tym stanowisku w istocie wykonywana była w takich warunkach i odwrotnie, brak konkretnego stanowiska pracy w takim wykazie może - w kontekście całokształtu ustaleń faktycznych - stanowić negatywną przesłankę dowodową. Bezzasadny jest zatem argument apelacji, iż prace odwołującego należy zakwalifikować jako wymienione w pkt 6 Działu III Prace i stanowiska pracy w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych, nieobowiązującego już wykazu C zatytułowanego „Prace w szczególnych warunkach i na stanowiskach pracy o szczególnym charakterze, na których zatrudnienie uprawnia do wzrostu emerytury lub renty”, stanowiącego załącznik do powołanego rozporządzenia. Podkreślić bowiem należy, iż czynności ogólnie pojętego nadzoru lub kontroli objęte poz. 24 działu XIV wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 43, poz. 43), to te czynności, które wykonywane są w warunkach bezpośrednio narażających na szkodliwe dla zdrowia czynniki, a więc polegające na bezpośrednim nadzorze i bezpośredniej kontroli procesu pracy na stanowiskach pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Jeśli zatem czynności te wykonywane są w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na stanowisku pracy związanej z kontrolą międzyoperacyjną, kontrolą jakości produkcji i usług oraz dozorem inżyniersko-technicznym, to okres wykonywania tej pracy jest okresem pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu. Natomiast jeśli pracownik zatrudniony na stanowisku związanym z kontrolą międzyoperacyjną, kontrolą jakości produkcji i usług oraz dozorem

inżynieryjno-technicznym wykonuje - poza bezpośrednim nadzorem procesu produkcji - inne czynności, w tym szeroko rozumiane czynności administracyjno-zarządzające, polegające na wykonywaniu pracy umysłowej i biurowej, istotne znaczenie z punktu widzenia uprawnień do emerytury na podstawie art. 32 u.e.r.f.u.s. ma ustalenie, jaką część obowiązującego czasu pracy zajmowały te czynności. Stanowisko kierownika budowy w istocie nie jest wymienione w wykazie A. Wskazać należy, iż stanowiska pracy wskazane w Wykazie A Dziale XIV poz. 24, aby mogły zostać zaliczone do pracy w warunkach szczególnych, w sposób immanentny muszą wiązać się nadzorem i kontrolą nad stanowiskami pracy wymienionymi w wykazie. Istotnym przy tym jest to, że podejmowane w tym zakresie czynności kontrolne i nadzorcze winny wiązać się z przebywaniem w warunkach ciągłego narażenia na działania tychże szkodliwych czynników. Co więcej praca ta musi być wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, przez co dopiero stałe narażenie na działanie czynników szkodliwych może stanowić podstawę dla uznania danego stanowiska kontrolno - nadzorczego za pracę w szczególnych warunkach, a zatem za stanowisko pracy uprawniające do starania się o nabycie prawa do emerytury w obniżonym wieku.

Wnioskodawca przedłożył za sporny okres zatrudnienia świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych, w którym likwidator potwierdził, że stale, w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę tj. dozór inżynieryjno-techniczny robót wodno-kanalizacyjnych oraz budowa rurociągów w wysokich wykopach na stanowisku kierownik budowy wymieniony w Wykazie A, Dział XIV, poz. 24 stanowiącym załącznik Nr 1 do zarządzenia nr 9 Ministerstwa Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa z dnia 01.08.1983r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w budownictwie, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach. Z uwagi na brak ograniczeń dowodowych, o których mowa w §2 rozporządzenia oraz ze względu na konieczność uzupełnienia materiału dowodowego, Sąd Okręgowy dopuścił dowód z zeznań osobowych źródeł dowodowych, dokumentów znajdujących się w dyspozycji organu rentowego oraz dokumentów archiwalnych. Powyższy materiał dowodowy potwierdził, iż odwołujący w spornym okresie zatrudnienia wykonywał prace polegające na kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie. Praca ta była świadczona przez odwołującego w warunkach określonych w §2 ust. 1 powołanego rozporządzenia. Z zeznań świadków i odwołującego wynika, że ubezpieczony pracował stale i pełnym wymiarze czasu pracy w spornym okresie pracując na stanowisku kierownika budowy. Praca ta, z punktu widzenia przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze winna być kwalifikowana jako spełniająca warunki szkodliwości, o których mowa w Wykazie A, Dziale XIV- Prace różne, poz. 24- Kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno-techniczny na wydziałach i oddziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie, stanowiącym załącznik do rozporządzenia. Odwołujący nadzorował na placu budowy prace pracowników – operatorów sprzętu ciężkiego (ciężkich maszyn budowlanych), kopaczy, robotników budowlanych, monterów wodno-kanalizacyjnych tj. zajmujących stanowiska przy wykonywaniu robót wodno-kanalizacyjnych oraz przy budowie rurociągów w głębokich wykopach. Było to stałe, osobiste dozоровanie i kontrola międzyoperacyjna ich pracy. Zakład budował kanalizacje i wodociągi. Odwołujący zajmował się nadzorem i bezpośrednio pracował w głębokich wykopach, pracował w ubraniu roboczym.

W świetle powyższego Sąd Okręgowy prawidłowo uznał, że ubezpieczony spełnił wszystkie warunki konieczne do otrzymania emerytury w trybie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, bowiem legitymuje się on co najmniej 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach na dzień 1 stycznia 1999 r., a tym samym nabył prawo do żądanego świadczenia. Zarzuty sprzeczności istotnych ustaleń Sądu w treści zebranego materiału dowodowego oraz obrazy prawa materialnego okazały się bezzasadne.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną.